

KÄSKKIRI

xx.yy.2025 nr 1-3/nn

**Siseministri 6. septembri 2023. a käskkirja
nr 1-3/105 „Varjupaiga-, Rände- ja
Integratsioonifondi
meetme 2.3 „Tugiisikuteenus
rahvusvahelise kaitse
saajatele“ toetuse andmise tingimused“
muutmine**

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel, koosõlas siseministri 6. septembri 2023. a käskkirja nr 1-3/105 „Varjupaiga-, Rände, ja Integratsioonifondi meetme 2.3 „Tugiisikuteenus rahvusvahelise kaitse saajatele“ toetuse andmise tingimused“ punktiga 11.1. ning lähtudes Sotsiaalkindlustusameti 17. jaanuari 2025. a kirjast nr 2-13/1751-1.

1. Muudan siseministri 6. septembri 2023. a käskkirja nr 1-3/105 „Varjupaiga-, Rände, ja Integratsioonifondi meetme 2.3 „Tugiisikuteenus rahvusvahelise kaitse saajatele“ toetuse andmise tingimused“ (edaspidi *käskkiri*) järgnevalt:

1.1. Muudan partnerite loetelu ja sõnastan selle järgmiselt:

„Tallinna Linnavalitsus
Rakvere Linnavalitsus
Tartu Linnavalitsus
Jõhvi Vallavalitsus
Aktsiaselts Hoolekandeteenused“.

1.2. Muudan käskkirja punkti 1.1.9. ja sõnastan selle järgmiselt:

„1.1.9. Kasutatud lühendid:

IKT Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

HKT Aktsiaselts Hoolekandeteenused

KOV Kohaliku omavalitsuse üksus

KuM Kultuuriministeerium

RR Rahvastikuregister

RVK Rahvusvaheline kaitse

SiM Siseministeerium

SHS Sotsiaalhoolekande seadus

SKA Sotsiaalkindlustusamet

SoM Sotsiaalministeerium

TO Teenuse osutaja
VRKS Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus
VMS Välismaalaste seadus“.

1.3. Muudan käskkirja punkti 2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2. Toetatavad projektid ja eesmärgid

Sotsiaalhoolekandes on abi korraldamine terviklik protsess, mis algab abi vajava inimese märkamisest ja abivajaduse hindamisest. Sotsiaalkaitseüsteemi tugevdamisel peame silmas pidama ka uussisserändajate toimetuleku ja võimalikult kiire kohanemise ning iseseisvumise toetamist. Eestis on tekkinud eelnevalt nii kohanemis- kui ka toimetulekuraskused järgmistel sihtgruppidel:

- 1) RVK saaja (sh ajutise kaitse saaja)
- 2) RVK saaja kolmanda riigi kodanikest pereliikmed VRKS ja VMS alusel.

TATi toetatava tegevuse eesmärgiks on tugiisikuteenuse kättesaadavuse tagamine kvalifitseeruvatele sihtgruppidele. Teenusega toetatakse KOV haldusterritooriumile elama asuvaid ja kaitse saanuid, et inimesed tuleksid toime uues elukeskkonnas ning saaksid iseseisvalt osaleda haridus-, töö- ja ühiskonnaelus.

TATi eesmärgid saavutatakse alljärgnevate toetatavate tegevuste elluviimise tulemusel, mille mõju ja ulatus on üleriigiline. Meetmest toetatakse projekte, mis:

- aitavad kaasa AMIFI poliitikaeesmärgi ning erieesmärgi nr 1 täitmisele;
- on kooskõlas siseturvalisuspoliitika fondide seirekomitee kinnitatud üldiste valikukriteeriumidega, sh on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060¹ artiklis 9 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid, ning lähtuvad põhiõiguste hartast ja arvestavad võrdsete võimaluste põhimõttega, sh välditakse diskrimineerimist ja tagatakse ligipääsetavus. Nimetatud põhimõtete hoidmist ja strateegia „Eesti 2035“ (edaspidi *EE 2035*) sihtide saavutamist soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel mõõdetakse järgmiste *EE 2035* näitajatega: "Soolise võrdõiguslikkuse indeks", millesse panustatakse soolise võrdõiguslikkuse alase teadlikkuse tõstmise ja soolõime tegevustega; „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“, millesse panustatakse võrdse kohtlemise alase teadlikkuse tõstmisega ja diskrimineerimise ennetamise tegevustega ning „Ligipääsetavuse näitaja“, millesse panustatakse erivajadusega inimestele ligipääsetavuse tagamisega füüsilises keskkonnas ning avalikkusele suunatud infos ja kommunikatsioonis;
- on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata määruse nr 2020/852² artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 nimetatud keskkonnaeesmärgile;
- on vastavuses AMIFI rakenduskava horisontaalsete tingimustega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43) artikli 17 tähenduses.

2.1 Tugiisikuteenus rahvusvahelise kaitse saajatele

2.1.1 Projekti eesmärk ja sisu

Toetatava tegevuse eesmärgiks on tugiisikuteenuse kättesaadavuse tagamine punktis 2 kirjeldatud sihtgruppidele teenuseosutaja abil, osutades selleks tugiisikuteenust süsteemselt ja üle-eestiliselt ning rakendades erinevaid lahenduskäike, sh nt KOV kui teenuseosutaja, eraldiseisev hanke korras leitav teenuseosutaja ning RVK taotlejate majutuskeskuse (edaspidi *majutuskeskus*) teenuse vahendusel. Tugiisikuteenus seisneb RVK saaja informeerimises teadlike otsuste langetamiseks ning suurema iseseisvuse ja omavastutuse võime arendamiseks. Toetatava tegevusega aidatakse kaasa sihtrühmade kohanemisele KOV-is ning toetatakse ja nõustatakse KOV-i vajaliku sotsiaalteenuse tagamisel.

Eestis rahvusvahelise kaitse saanud inimesel on VRKS § 75 lõikest 1 tulenevalt Eestis viibimise ajal õigus saada riiklikku pensioni, peretoetusi, tööturuteenuseid ja tööturutoetust, sotsiaaltoetusi, tervishoiuteenuseid ja muud abi samadel õigusaktides sätestatud alustel nagu Eesti alalisel elanikul.

Tingituna sihtgruppide päritolust, eluuskustest, erivajadustest ja/või läbielatud võib kaitse saanu vajada tuge, mis toetaks tema iseseisva toimetulekuvõime saavutamist uues elukeskkonnas Eestis. Sihtgruppidel puudub sageli sotsiaalne võrgustik ning elu ülesehitamisega alustatakse nullist. Täiendavalt võib esineda väljakutseid vaimse tervisega tulenevalt päritoluriigis ja/või rändeteekonnal kogetust.

SKA koordineerib tugiisikuteenuse tegevuse korraldust, toetades selle teenuse osutajaid ning tagades teenuse üle-eestilist ühtlustamist. TATi raames piloteeritakse teenusele suunamist tuginedes VRKS ja SHS põhimõtetele, see tähendab suunamist KOV-i ja/või majutuskeskuse poolt. Toetatavate tegevuste kaudu on tagatud nii KOV-i kui ka majutuskeskusesse elama asuvatele kaitse saanutele personaalne tugi maksimaalselt 12 kuud alates kaitse saamisest.

Projekti raames on plaanitud piloteerida tugiisikuteenuse korraldamiseks järgmisi lahendusi, mille abil on võimalik tagada üle-eestiline teenuse kättesaadavus, kuna sihtrühmad võivad asuda väga erinevates Eesti piirkondades:

- 1) Teenusele suunamine ja teenuse osutamine KOV-i poolt. Suunajaks on KOV-id, kuhu on elama asunud palju RVK saajaid ning kes on näidanud valmisolekut teenust korraldada. Sellest lähtuvalt on partneritena kaasatud Tallinna linn, Tartu linn, Rakvere linn ja Jõhvi vald. Partner KOV-ides on ette nähtud koordinaatori ja/või tugiisikute töökohtade töötasu katmine.
- 2) Teenusele suunamine KOV-i poolt, kuid teenust osutab SKA hangitud teenuseosutaja, kes tagab tugiisikuteenuse nendes KOV-ides, kes ei ole projekti partneriks. KOV tagab juhtumikorralduse.
- 3) Teenusele suunamine ja teenuse osutamine majutuskeskuse poolt, sh KOV-i ja Politsei- ja Piirivalveameti ettepanekul. Seda lahendust piloteeritakse alates 2025. aastast läbi RVK majutuskeskuse, kus on keskmisest rohkem haavatavas olukorras RVK taotlejad ja saajad. Sellest lähtuvalt on partnerina kaasatud HKT, kellele on projektist ette nähtud projektijuhi, koordinaatori ja/või tugiisiku töökohtade töötasu katmine.

2.1.2 Projekti tulemus

Projekti tulemusena on RVK saanutele üle-eestiliselt tagatud nende vajadustest lähtuv täiendav tugi, mis toetab nende toimetulekut ja kohanemist uues elukeskkonnas.

2.1.3 Projekti sihtrühm

Projekti sihtrühmad on:

- 1) RVK saaja (sh ajutise kaitse saaja)
- 2) RVK saaja kolmanda riigi kodanikust pereliige VRKS ja VMS alusel.

2.1.4 Projekti abikõlblikkuse periood

Projekti tegevused viiakse ellu perioodil 01.06.2023–30.06.2029.

Projekti elluviija: SKA

Projekti partnerid: Tallinna linn, Rakvere linn, Tartu linn, Jõhvi vald, AS Hoolekandeteenused.

Kohalikud omavalitsused on tegevustesse kaasatud perioodil 01.11.2023–31.12.2026.

AS Hoolekandeteenused on tegevustesse kaasatud perioodil 01.01.2025–30.06.2029.

Elluviija võib iga partneriga sõlmida kokkuleppe, milles sätestatakse partneri õigused ja kohustused ning vastutus ja aruandluskord projekti elluviimisel.

Projekti abikõlblikud kulud:

- personalikulud (nt projektijuhtimisega seotud tööjõukulu, partneri tööjõukulud jne.);
- teenuste pakkumise kulud (koordinaatorid, tugiisikud, hankekorras valmisolekutasu jne.);
- lähetustes, seminaridel, konverentsidel, kohtumistel ja koolitustel osalemise kulud (sh päevaraha, transport, majutus, osalustasud, kindlustus). Kolmandates riikides toimuvatel koolitustel, seminaridel ja konverentsidel osalemine ning neisse õppeviisi korraldamine tuleb eelnevat kooskõlastada SiMiga. Vastav põhjendus esitada SiMile e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt 45 päeva enne koolituse, seminari või konverentsi toimumist;
- koolituskulud (sh koolitajate tasud, koolituse korraldamine, materjalide koostamine);
- pakutavatele teenustele, kommunikatsioonitegevustele ja teavitamisele, koolitustele ja koolitusmaterjalidele ligipääsetavuse tagamise kulud.
- seadmete soetamine/rent (nt IKT-vahendid);
- kommunikatsioonitegevuste ja teavitamise kulu;
- erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt makstavad maksud.“.

1.4. Muudan käskkirja punkti 4.2 ja sõnastan selle järgmiselt:

„4.2. Punktis 2 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad väljundnäitajad. Kõikide näitajate algtase on 0.

Projekt	Näitaja kood ja nimetus	Näitaja mõõtühik	Sihttase 2024	Sihttase 2029	Selgitav teave
Tugiisikuteenus rahvusvahelise kaitse saajatele	AMIF O.2.3.3 Toetatud osalejate arv, sh *personaalset kutsenõustamist saanud osalejate arv	arv	140	490	Osaleja on füüsiline isik, kes saab projektist otsest kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja kolmanda riigi kodanik, sh rahvusvahelise kaitse saaja, kes saab tegevustes osalemise kaudu tuge ja nõustamist ühiskondliku aktiivsuse tõstmiseks, paremaks kohanemiseks jms. Koguda tuleb osaleja nimi, isikukood või muu number, e-posti aadress, sugu ja vanus (<18, 18–60, >60).

1.5. Täiendan käskkirja punktiga 4.3. ja sõnastan selle järgmiselt:
 „4.3. Punktis 2 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad tulemusnäitajad. Kõikide näitajate algtase on 0.

Projekt	Näitaja kood ja nimetus	Näitaja mõõtühik	Sihttase 2029	Selgitav teave
Tugiisikuteenus rahvusvahelise kaitse saajatele	AMIF R.2.9 Nende osalejate arv, kes teatasid, et tegevus aitas nende integreerumisele kaasa	arv	289	Osaleja on füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja kolmanda riigi kodanik, sh rahvusvahelise kaitse saaja, kes osaleb projekti tegevuses, mis aitab kaasa tema integreerumisele. Selleks et teha kindlaks, kas tegevus aitas osaleja integreerumisele kaasa, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust peale iga tegevuse lõpu. Tagasisidelehed on isikustatud.

1.6. Täiendan käskkirja punkti 8.6. lausega: „Kui makse tõendamise aluseks olevates dokumentides on puudusi või kulude abikõlblikkuse üle otsustamiseks on vaja lisateavet, võib SiM pikendada nimetatud tähtaega puuduste kõrvaldamise või dokumentide või teabe esitamise aja võrra, teavitades sellest elluviijat.“.

1.7. Täiendan käskkirja punkti 8.7. lausega: „SiM võib toetuse maksmise aluseks olevate dokumentide tõendamise meneluse osaliselt või täielikult peatada või peatada edasiste maksete menetlemise, kui maksetaotluse esitamisele eelnenud kohustus on täitmata, sh aruanne esitamata ning SiMi poolt kinnitamata ja kui kulude kontrollimise valimisse kuuluvad tõendavad dokumendid on esitamata.“.

1.8. Muudan käskkirja punkti 9.2 ja sõnastan selle järgmiselt:
 „9.2 Elluviija ja partner peavad täitma lisaks TATis sätestatud kohustustele ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale kehtestatud kohustusi.“.

1.9. Muudan käskkirja punkti 9.3.4. ja sõnastan selle järgmiselt:
 „9.3.4. esitama projekti maksete prognoosi dokumendihaldussüsteemi kaudu SiMi väljatöötatud vormil iga aasta 15. jaanuariks ja 15. juuniks alates TATi kinnitamisest;“.

1.10. Muudan käskkirja punkti 9.3.7. ja sõnastan selle järgmiselt:

„9.3.7. koguma ja töötleva andmeid seirearuande jaoks, sh koolitavate andmeid koolitustel osalenud isikute kohta kooskõlas isikuandmete kaitse seadusega ning tagama korrektsete osalejate andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas hiljemalt maksetaotluse esitamise ajaks;“.

1.11. Muudan käskkirja punkti 11.2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„11.2. Kui ilmneb vajadus projekti tegevusi, tulemusi, eelarvet, näitajaid või abikõlblikkuse perioodi muuta, esitab elluviija SiMile põhjendatud taotluse (edaspidi *TATi muutmise taotlus*) dokumendihaldussüsteemi kaudu esindusõigusliku isiku poolt digitaalselt allkirjastatuna.“.

1.12. Muudan käskkirja punkti 12.2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„12.2. Kui tehakse finantskorrektsioon, siis vastavalt ühendmääruse § 37 lõikele 4 väheneb projekti eelarve finantskorrektsiooni võrra.“.

1.13. Asendan TAT lisa „Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht“ käesoleva käskkirja lisaga 2.

2. Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2025.

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Lisa 1. Seletuskiri

Lisa 2. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht